

zelebbi VII. árokban előkerült az épület DK-i sarka teljesen kiszedett állapotban, a keleti zárófal viszont 3–4 felmenő kőorig maradt meg. A D-i fal 25 cm-rel mélyebbre alapozott volt és egy támpillér vagy bejárati beszűkítés is megfigyelhető volt. Az udvart körbevevő É-i és Ny-i helysorsorok leágazásait is megfigyeltük. Az udvar K–Ny-i kiterjedése nem ismert, egy hosszanti 15 m-es árokkal sem sikerült a nyugati zárófalát még megtalálni. Az udvar szintjeiből semmi sem maradt meg.

A kőtábor falai alatt a sárga agyagos altalajba ástott jelenségeket figyeltünk meg: cölöplyukak, négyzetes folatok. Utóbbiak egy részében csak bronzkori kerámiatöredékeket találtunk, de a cölöplyukak mindegyike római kori a bennük talált, megtámasztásul használt kő- és tegulatöredékek alapján.

A felső kevert rétegekben több dúlt sír embercsonttöredékeit figyeltük meg. Az egyetlen ép sír egy késő római kori csecsemő téglasírja volt az udvaron, amelynek teljes kibontására az idén már nem volt lehetőség.

Konzulens: Pongrácz Zsuzsa.

KOVÁCS PÉTER

20. Bácsalmás, Óalmás, homokbánya (Bács-Kiskun megye) Á, Kú

2000-ben is a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és helyi támogatással folyt a 16–17. századi temető feltárása (313–420. sírok). A domb ÉKK-i lejtőjén megtaláltuk a temető szélét, az ÉNyNy-i oldalon azonban változatlanul nagy számban kerültek elő sírok, melyek a temető legkorábbi szakaszából valók. A sírok metszetbontásával nyilvánvalóvá vált, hogy azok csak mintegy 10%-a koporsós, a többi – véleményünk szerint muzulmán szokásokkal összefüggésbe hozható – padkakoporsós („padkás”) temetkezés, s három padmalykoporsós (oldalfülkés) sírt is feltártunk. A mély, vagy sekélyebb padkakoporsók fedését szinte minden, a csúcsos fedelek kétoldali rögzítését pedig igen sok esetben tudtuk megfigyelni. A leletanyag a temető korának és jellegének megfelelően elsősorban kiscsömögös tükéből, kaoricsigákból, fülesgombokból állt, s előkerült egy csizmapatkó-pár is. Két sír fej felőli végénél famaradvány utalt az egykori sírjelre. A sírok túlnyomó része melléklet nélküli volt.

A domb K-i lejtőjén – a már ismert szarmata telepnyomok mellett – meszes-habarcsos betöltésű Árpád-kori gödrök is előkerültek (G. 17-50. gödrök), melyek talán a közeli Hagymásegyház építkezési munkái során keletkeztek.

Munkatárs: Sultis László restaurátor (Baja, TIM).

WICKER ERIKA

21. Becsehely, Úr-tábla (Zala megye) U, Kú

Becsehely község később létesítendő, új lakótelepének tágabb környékét jártuk be, a vízgyűjtő terület határa-

ként kijelölt területen. Jó látási viszonyok közt, szántott talajban, egy kb. 250 m hosszú és 170 m széles, É–D-i irányú őskori (dunántúli vonaldíszes kultúra) lelőhelyet találtunk az Úr-tábla nevű dűlő, D-felől enyhén emelkedő, lankás dombhátán. A domb K-ről meredeken emelkedik a faluhatár mellett húzódó, egykori vízfolyás fölé. A felszíni leletgyűjtés során a terület egészén, elszórtan, közepes intenzitással találtunk kerámiatöredékeket és kőeszközöket. Néhány sötét, néhol erősen átégett, paticsos foltban (tűzhelynyomok?) erősebb intenzitással jelentkezett a leletanyag. A lelőhely kiterjedése K-i irányban nagyobb is lehet, és akár a jelenlegi dűlőút alatti és az attól K-re elterülő, leveles kukoricaszárral borított szántó területére is áthúzódhat. Az előbbi azért is valószínű, mert a leletek a dűlőút közvetlen közelében sűrűsödtek leginkább.

A leletek közt szép számmal találtunk pelyvás és kavicsos soványítású, vastag falú, különféle bütykökkel díszített oldaltöredékeket, néhány finoman iszapolt, vonaldíszes töredéket, igen nagyszámú pattintott kőeszközöket (pengéket, szilánkokat) és 2 db nagyméretű őrlőkőtöredéket. A leletanyag a dunántúli vonaldíszes kultúra Keszthely csoportjához tartozik. A leletek közt 1 db csillámos homokkal soványított, 17–18. századi peremtöredék is előkerült.

Munkatársak: Dömök István, Fullár Zoltán és Soós Zsolt régésztechnikusok.

FEKETE CSANÁD

22. Berettyóújfalu, Nagy-Böcs-dűlő (Hajdú-Bihar megye) U, Sza, Á

A 30 ha 3281 m² területen elvégzett régészeti terepbejárás során beigazolódott, hogy az egykori folyómeder melletti kiemelkedő part az emberi megtelepedés számára mindig alkalmas volt. A tervezett regionális hulladéklerakó hatalmas területén több korszak emlékanyagát találtuk meg. A felszíni leletek azt mutatják, hogy az egykori meander melletti hátságon egy újkőkori faluközösség telepedett meg a Kr. e. 6–5. évezredben. Korongolatlan, díszítetlen, vagy festéssel díszített edényeik töredékeit a hulladéktároló számára kijelölt területen (8,29 ha) találtuk meg. A terepbejárás során gyűjtött anyag kőbaltákból, azok töredékéből, kova- és obszidiánpengékből és nagyszámú edénytöredékből áll. Sok közöttük a hombáredény-töredék. A lelőhely intenzitása hosszú ideig való megtelepedésre utal.

A Kr. u. 2. században ugyanezen a területen házait felépítő császárkori szarmata népesség emlékanyaga került elő. A jellegzetes szürke, korongolt edénytöredékeken kívül vörös színű, római importedények, terra sigillaták apró töredékei is megtalálhatók.

A fent említett több, mint 8 hektárnyi területet legnagyobb számban töredékes Árpád-kori kerámia borítja. Díszített, díszítetlen, jellegzetes szemcsés anyagú, korongolt edénytöredékek mellett igen sok fenőkő, fenőkőtöredék és kisebb méretű őrlőkő töredéke került elő.